

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. XI. Aristotelis locus difficilis ex libro de Animalium motione
expenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

ætatem contriverunt, venisse unquam in mentem ut aliquam operam Græcis philosophis darent, *Platoni, Aristoteli*, eorumque interpretibus Græcis, quibus nihil doctius, nihil eruditius esse potest. In primis autem *Josephum Scaligerum* miror, tanta ingenii capacitate virum, & inexhausta literarum omnium cupiditate, quam tam prolixè poëtis Latinis operam dedisset, negasse Philosophis non minus eruditione omni florentibus. Utinam aliquis tandem exoriatur philosophiæ vindex, qui hanc e situ & tenebris, in quibus pridem jacet, in pristinum splendorem referat: verum hujus boni vix spes hoc tempore, quo (quicquid harum tenebrarum adoratores garriant) nullum unquam veris studiis, candori, probitati, bonæ menti magis importunum, adversum, inimicum existit.

C A P U T XI.

Aristotelis locus difficilis ex libro de Animalium motione expenditur.

PRimum, de qua re agat philosophus præmittendum est. De *motu animalium* disputans hoc principium ponit: ad omnem motum aliquo opus esse corpore stabili, extra illud quod movendum est, cui movens insistat. Hoc autem principium esse verum, docet exemplo eorum, qui navigia & cymbas movent. Nam si quis extra navigium stans in terra conto ad malum impacto atque affixo, nitatur contra, si virium satis habeat, plane navem propellit: si autem in navigio ipso constitutus, idem tentet, frustra ejus operæ sit: nunquam enim pote-

poterit movere. Non si Tityus aut Boreas spirent &c. verba quibus id dicit *Philosophus* & quæ negotium faciunt hæc sunt: μαρτύριον ὅτι λέτε τὸ ἀπορρέμενον διὰ τὴν πῶλον τὸ πλοῖον μὲν ἐξωθεν, ἀν τις ὠθητῶ κοιλῶν τῶν ἰσόν, ἢ τι ἄλλο προσβάλλων μόριον, κινεῖ ῥαδίως. εἰ δὲ ἐν αὐτῷ τις ὦν τῶ πλοῖω, τῆτο πειρᾶται πράττειν, ἔκ ἀν κινήσειεν, οὐτ' ἀν ὁ Τίτυος, οὐθ' ὁ βορέας πνέωσιν ἐσωθεν ἐκ τῆ πλοίου, εἰ ἴσχοι τις πνέων τῆ τρέπον τῆτον, ὅνπερ οἱ γραφεῖς ποιῶσιν. ἐξ αὐτῆ γὰρ τὸ πνεῦμα ἀφιέντα γράφουσιν. Quod igitur in hoc verborum contextu negotium facit, verba hæc sunt, Οὐτ' ἀν ὁ Τίτυος, οὐθ' ὁ βορέας πνέωσιν, Neque si Tityus & Boreas spirent &c. videtur enim plurale istud πνέωσιν regi ab his duobus Τίτυος, βορέας, tanquam duo sint venti. Hoc autem absurdum dictu est, neque verisimile *Aristotelem* dixisse: tamen si parum in exemplis veritatem curant philosophi: sed tamen non acquiescit animus meus, ut credam *Aristotelem*, *Tityum* gigantem ex fabulis notum, pro vento, vel in exemplum sumpsisse. Apage. vidit hanc difficultatem *Niphus*, celebris inter recentiores Peripateticus, in commentario ad hunc locum: & pro Τίτυος, rescribit, εὐρεθ, nomen venti, qui ab ortu hiemali flat, auctore *Aristotele* lib. 2. *Meteor.* cap. 6. verum, cum omnes libri in voce Τίτυος conveniant, majoris audaciæ arbitror hanc expungere, & longe hujus animi frustra est *Niphus*. In *Scholiis Michaëlis Ephesi* ad hunc locum reperio hæc verba: Οὐτε ἀν ὁ Τίτυος ἢ ὁ κινῶν. Et mox de ventre Borea: Οὐτε ὁ βορέας ἦν ἐν αὐτῷ πλοῖω, καὶ ἐπνεῖ ἀπ' αὐτῆ, ἐκίνησεν ἀν αὐτό. Ex quibus verbis hunc locum supplere licet, nempe hoc modo: ἔκ ἀν κινήσειεν, ἔκ' ἀν ὁ Τίτυος ἢ ὁ κινῶν: in iis etiam quæ sequuntur supplendo vox εὐρεθ, sic: ἔκ' ὁ βορέας καὶ εὐρεθ πνέωσιν ἐσωθεν. Interim ex hoc loco *Aristotelis* observari velim morem veterum pictorum, qui in navibus ac velificatione pingenda, ventos humana figura in ipsa nave, ex aliqua ejus parte, puta, puppe, inflatis buccis spirantes,

tes, ac vela inflantes effingebant. Quod sane hæc verba significant: Ἐξ αὐτῶν γὰρ (supple πλοῖς) τὸ πνεῦμα ἀφιέντα γράφουσιν. ubi & ἀφιέντας, pro ἀφιέντα legendum esse in numero plurali, ex dictis planum est. Observanda etiam Aristotelis venustas & elegantia, qui dum naturæ leges in motibus animalium explanat: interea data occasione memoratum pictorum illius temporis morem notet, incitiam redarguat.

CAPUT XII.

Latini interpretis lapsus in quodam Aristotelis loco ostenditur. Verbi ψύχεσθαι notio minus vulgata indicatur. in eodem error Hermolai Barbari. Platonis & Galeni loca explicantur.

Non esse versionibus fidendum, sed auctores ipsos sua lingua esse legendos præfens animadvertio palam faciet. Aristotelis verba hæc sunt, in libro, de Memoria & Reminiscencia, de causis oblivionis: Διὸ καὶ τοῖς μὲν ἐν κινήσει πολλῇ διὰ τὸ πάθος, ἢ δὲ ἡλικίαν ἔσθιν, ἢ γίνεσθαι μνήμη καθάπερ ἂν εἰς ὕδωρ ῥέον ἐμπιπτούσης τῆς κινήσεως καὶ τῆς σφραγίδος τοῖς δὲ διὰ τὸ ψύχεσθαι καθάπερ παλαιὰ τῶν οἰκοδομημάτων, καὶ διὰ σκληρότητα τῆς δεχομένου τὸ πάθος, ἢ ἐγγίγεται ὁ τύπος. Quæ sic vetus interpret Latine expressit: Unde & alii quidem qui in motu multo, aut propter passionem, aut propter ætatem sunt, non fit memoria: tanquam utique in aquam fluentem incidente motu & sigillo. Alii autem propterea quod frigida sunt, sicut antiqua ædificiorum, & propter duritiem ejus, quod impressionem suscipit, non ingignitur figura. Ex qua versione liquet hunc interpretem ver-